

Försvarsmakten under Coronapandemin

Bilderna i ovanstående kollage är tagna vid olika större övningar. Försvarsmakten har trots pandemin fortsatt verkat med hög ambition .

Coronapandemin har inneburit omfattande restriktioner för olika sektorer av samhället, men Försvarsmakten har trots detta fortsatt verka med bibehållen kravsatt beredskap och i allt väsentligt med bibehållen förbandsproduktion mot satta mål.

Inom Försvarslogistikklubben valde vi dock att hålla en låg profil genom inställda aktiviteter för att på så vis inte bidra till spridning av viruset och skydda oss själva från smitta.

Nu ser vi fram emot att lättade restriktioner ska kunna

innebära att vi återupptar klubbens olika aktiviteter. Om detta och mer därtill finns att läsa i detta nummer av Försvarslogistiknytt.

Trevlig läsning samt God Jul och ett Gott Nytt År.

Redaktören

ORDFÖRÄNDENS SPALT

Försvarslogistikvänner och klubbkamrater!

Äntligen! får bli stridsropet som inleder denna spalt i nystarten av utgivningen av både Försvarslogistiknytt och verksamheten i klubben.

Jag vill med det uttrycket inte alls försöka göra några kopplingar mellan Försvarslogistiknytt och de litterära storverk som brukar föranleda utropet från Gert Fylking vid svenska akademiens årliga tillkännagivande av Nobelpriset i litteratur.

Dock anser jag att den artikel som vår vice ordförande, Torgny Henryson, författat innehåller höga litterära kvaliteter. Främst utgör den emellertid en utmärkt historisk exposé och en mycket god lägesbeskrivning över var vi är just nu i återuppbyggnaden av det nationella försvaret. En återuppbyggnad som kräver en hel del svett och möda, men också en yrkesmässig glädje över att ånyo ha ett tydligt fokus på försvarets huvuduppgift.

När jag ser tillbaka på vad vi gått igenom känns det närmast

otroligt att så mycket kunnat rulla på i denna ambition trots Corona-restriktionerna. Och jag tror att vi alla har lärt oss enormt mycket om hur effektivt det går att arbeta på distans och ordna välfungerande digitala möten. Före Coronan kan jag säga – och jag tror inte att jag är ensam – hade jag aldrig deltagit i ett Skype-möte. Nu sitter jag i 5-6 stycken varje dag. Enkelheten att träffas på detta sätt har närmast drivit upp arbetstakten i förhållande till hur det var tidigare. Och det kan väl behövas då ambitionen i Försvarsbeslutet är både omfattande och innebär korta tidsförhållanden.

För FMV räkning är innebörden exempelvis att budgeten för materielleveranser till Försvarsmakten kommer att ha ökat med över 100 % år 2025 i förhållande till 2018. ”Dags att börja jobba på riktigt igen!” som en av mina kollegor uttryckte det.

Det mest naturliga nu kanske hade varit att räkna upp alla stora system som är under utveckling både på FMV och vid industrin men jag misstänker att ni läser om sådant också på annan plats. Jag vill istället framhålla det Torgny berör i slutet av sin artikel, nämligen tillgänglighet och uthållighet för vår försvarsmateriel. Mycket av den kunskap och de metoder som fanns för 20 år sedan om hur det går till att bygga ihop enskilda försvarsmaterielsystem till en fungerande helhet har gått förlo-rad under ”den internationella eran”.

I jakten efter att snabbt återta kunskapen om hur det går till att

göra exempelvis ordentliga underhållsberedningar går det att ibland känna frustration. Bättre är dock att glädja sig åt att vi åter är på rätt väg. Därutöver att ägna sig åt just ”jakt”. I detta fall efter ”gamla rävar” som kan lära upp de yngre. Till detta viktiga tema lär vi återkomma i både föredrag och diskussioner så småningom.

För att avslutningsvis återknyta till ”Äntligen” så tycker jag det är ett passande ord vad gäller klubbens närtida verksamhet. Det då vi nu kan mötas på riktigt igen. Det senaste fysiska mötet i klubben var vårt årsmöte den 11 mars 2020.

När detta nummer når er har ett år och åtta månader gått sedan dess. Då hade vi precis lärt oss att ”armbåga oss fram” snarare än att hälsa ordentligt. Få anade nog vad som låg framför oss och kanske var det någon utöver jag som naivt antog att det hela snart skulle vara över. Så blev ju uppenbarligen inte fallet.

De efterhand skärpta restriktionerna innebar att styrelsearbetet gick ner på sparlåga och vi tvingades bland annat inse att vårt planerade seminarium inte var lämpligt att genomföra som digitalt möte. Även det fick således skjutas på framtiden.

Hög tid alltså att komma igång igen och vi laddar nu för att återstarta kända och efterläng-tade aktiviteter. Nu närmast vår decemberlunch med föredrag och därefter vårt årsmöte. Mer information om detta i slutet av tidningen.

Jag tror inte jag är ensam om att se fram mot att ses igen så jag hoppas på stor uppslutning. Så jag slutar med ett gammalt känt

tips. Boka in tiderna i era almanackor redan nu!

Gustaf Fahl
Ordförande

Försvarsmakten tillväxer.....

En återblick

När vi började i yrket

Jag tror att vi alla i Försvarslogistik klubben, har upplevt en ständigt krympande Försvarsmakt under våra respektive yrkeskarriärer. Själv började jag som värnpliktig i Försvarsmakten 1975. Om jag kommer ihåg det rätt, bestod krigsorganisationen då av 36 brigader, men redan då var inte alla bemannade och uppfyllda. Ett antal fördelningar med brigaderna och en omfattande underhållsorganisation med milounderhålls- och etappförband utbildades, bemannades och övades kontinuerligt. Av åldersklassen med ca 100.000 ungdomar, genomförde ca 35.000-40.000 manliga ungdomar värnplikt årligen.

På den tiden hade man som ung arméofficer, mycket begränsad insyn i Marinen och Flygvapnet, men även i hos dem var organisationen mycket omfattande. Tex var det svenska flygvapnet det femte största i världen i början av 60-talet. I mitten av 70-talet hade man reducerat i antal flygplan, men ökat i förmåga med Viggen-systemet och ett robust bas- och stridsledningssystem. Marinen disponerade exempelvis fortfarande över ca 10 jagare när jag började 1975, men de började att läggas i "malpåse". Även Marinen hade utvecklat en omfattande basorganisation, bl a med MUSKÖ-basen och ett antal krigsbaser längs kusten.

Under den fortsatta resan från mitten av 70-talet, har volymen av vår Försvarsmakten stadigt minskat. För att i början av 2000-talet vara på en mycket låg nivå. I det läget var brigadsystemet avvecklat och siktet inställt på ett upprätthålla kompetens genom att bibehålla ett antal mekaniserade bataljoner och funktionsbataljoner. Underhålls- och basverksamhet reducerades och centraliserades i en produktionsrationell stödorganisation, Försvarsmaktens Logistikorganisation (FMLOG). Mycket lite kraft ägnades åt att planera och öva för nationellt försvar. Huvuduppgiften blev att genomföra internationella insatser.

Värnpliktssystemet upphörde att tillämpas och förklarades vilande, om det senare skulle behöva tillämpas. Istället infördes att system med kontinuerligt eller tidvis anställda soldater.

Även ledningen inom Försvarsmakten hade genomgått en omfattande omstrukturering. Milostaber hade avvecklats och övergått till Militärdistrikt som i slutändan blev Militärregioner med huvudsakligt ansvar för territoriellt ansvar inom regionen. Försvarsgrenar hade avvecklats och ersatts av Taktiska staber som i sin tur inordnades i ett centraliserat Högkvarter med bl a en insatsledning och en produktionsledning.

Under den här perioden hade Försvarsmaktens anslag andel av

Sveriges BNP sjunkit från ca 3 % 1975 till ca 1 % 2015.

Teknikutvecklingen

Grupperad Eldenhet Lvrb 98

Det är viktigt att beakta den teknikutveckling som har pågått under perioden. Informationsteknologin har inneburit en omställning och ställt krav på nya arbetssätt och möjligheter. Verksamheten har blivit mer komplex och ställer större krav på teknik och kompetens, samtidigt som den inneburit möjligheter till rationellare verksamhet och högre tempo med snabbare informationsutbyte. Behovet av att fysiskt utbyta information på plats har minskat. Tänk bara på hur mail och olika sociala app:ar, har förändrat våra egna privata beteenden.

Cyberförsvar och rymddomänen är nya begrepp och företeelser som vi har fått lära oss.

Under den här perioden har också motståndarens vapenutveckling och vårt behov av att minimera förluster i insatser, inneburit en avsevärd materiel- och teknikutveckling. Mekaniseringen har skapat skydd för stridande förband, men även till del för stödjande enheter. Utvecklingen har också ökat möjligheter till ökad eldkraft och förmåga. Det har inneburit ökad kvalitet på bekostnad av kvantitet.

Omvärldsutvecklingen

Tövädret efter murens fall innebär att en tillförsikt om en bättre och mer avspänd värld, växte fram. Med det togs det växlar på möjligheten att minska behovet av nationellt försvar, sänkta försvarsanslag och att istället fokusera på internationella insatser för att bygga en säkrare värld. I vårt närområde kom detta synsätt att vända i och med Rysslands agerande i Georgien och i synnerhet i och med operationerna på Krim och i östra Ukraina i februari 2014.

Därefter har de Försvarsbeslut som riksdagen antagit, varit tydligare när det gäller behovet att återta vår förmåga att försvara oss och vem som utgör hotet mot Sverige.

Det är också uppenbart att vi går mot en allt mer komplex hotbild, där otydlighet i motståndarens mål och medel är genuin. Påverkansoperationer där informationsoperationer är en väsentlig komponent, dolt uppträdande, otydliga aktörer, ”gröna män”, m m, är ett sannolikt inslag i framtiden. Att nå sina syften med medel som minimerar behovet öppna stridshandlingar i en ”gråzon”, är sannolikt ett mål för en motståndare.

Långräckviddiga system eller autonoma system, t ex UAV, för vapeninsatser blir också ett inslag att räkna med i planeringen.

Beroende av vilket slutmål en motståndare har, är det samtidigt uppenbart att det i slutändan handlar om vem som har tillgång till territorium, som är avgörande. Det har också varit tydligt i östra Ukraina. I det läget kommer konventionella förband på marken att vara utslagsgivande.

Vad händer nu framåt....

Utgångsläget

Det jag beskrivit ovan har vi upplevt och det är utgångsläget när nu Försvarsmakten ska tillväxa med de beslut som riksdagen fattat. Resan började med försvarsbeslutet 2015 och har nu fullföljts med beslutet 2020.

Beslutet 2020 omfattande inte bara perioden till 2025, utan även med en inriktning mot 2030. Det innebär att Försvarsmakten kan planera med större säkerhet och på längre sikt.

Succesivt har Försvarsmaktens anslag ökat från ca 40 miljarder 2015 till ca 60 miljarder i år och

med målet 84 miljarder 2025. Alltså finns det numera en tydlig politisk ambition att utveckla och tillväxa Försvarsmakten.

Ledningen av Försvarsmakten

Från 2019-01-01 återupprättades Försvarsgrenschefer med staber. För armén i Enköping, marinen på Muskö och flygvapnet i Uppsala. De har efter hand byggt upp sin verksamhet och leder nu sina underställda regementen och flottiljer fullt ut både när det gäller insatsverksamhet och produktion.

ÖB beslutade i en dagorder 2021-08-23 att nu ta nästa steg. Högkvarteret ska omorganiseras från årsskiftet 2022/23 och en Försvarsstab ska organiseras. Det innebär bl a att produktionsledningen och Ledningsstaben i nuvarande Högkvarter, slås ihop.

Försvarsgrenscheferna kommer att få ett tydligare och ytterligare utökat ansvar. En ledningsnivå inom Högkvarteret kommer också att försvinna. Motiven till förändringarna är främst att öka robustheten i ledningen av Försvarsmakten och att öka delegering och decentralisering. Åtgärden innebär också att bädda för att kunna leda en efter hand till-

Värnpliktiga soldater under rast - vila

växt och utökad organisation i insatser och i produktion.

Försvarsgrenarna är därmed tillbaka på ungefär samma sätt som under mitten av 1990-talet.

Förband och regementen

Nedan följer några av de viktigaste förändringarna när det gäller förbandsutvecklingen. Fyra regementen etableras inom armén. K 4 i Arvidsjaur (tidigare jägarbataljon inom Bodens garnison), I 21 i Sollefteå med Jämtlandsjägarkår i Östersund, I 13 i Falun och A 9 i Kristinehamn. Förbanden etableras efter hand med början under hösten och för A 9 i Kristinehamn något senare.

Inom marinen etableras ett amfibieregemente i Göteborg, Amf 4. Nuvarande Försvarsmedicinskt Centrum inordnas i Amf 4.

Inom flygvapnet etableras en flygflottilj i Uppsala, F 16.

Brigadsystemet har sedan tidigare återtagits, men utvecklas ytterligare med målet att på sikt bli tre mekaniserade brigader och ytterligare en brigadledning samt en divisionsledning. Brigaderna organiseras med erforderliga funktionsförband, bl a underhållsbataljoner.

Vid nyetablerade arméregementen organiseras lokalförsvarsskyttebataljoner.

Värnpliktsystemet har återupprättats och förnärvarande utbildas ca 5.000 kvinnliga och manliga värnpliktiga. År 2025 ska värnpliktsvolymen vara ca 8000.

Idag innehåller Försvarsmaktens krigsorganisation ca 60.000 och 2025 ska den innehålla knappt 100.000 krigsplacerade.

Materielanskaffning

Det skulle bli för omfattande att räkna upp alla nu pågående materielanskaffningsprojekt som också är resultatet av en tillväxande Försvarsmakt. Vid sidan av stora strategiska projekt, t ex GRIPEN och ubåtssystemet A 26, pågår en omfattande förnyelse och uppfyllnad på bredden. Ambitionen är att bygga robusthet och operativ förmåga från grunden, vilket bl a innebär att mängdmateriel t ex personlig utrustning, fordonssystem, gruppmateriel, behöver tillgodoses. Det är ofta materiel som under 2000-talet var budgetregulator i materielplanerna.

Kravet på korta ledtider i anskaffningsprojekten är höga. Ett exempel på detta är anskaffningen av medellångräckviddigt luftvärn, MRLV, populärt benämnt PATRIOT. Systemet blir nu operativt tre år efter beslutet om anskaffning.

Som en konsekvens genomför också FMV en omfattande tillväxt på stor bredd. Även för FMV är det en kompetensmässig utmaning. Den spetskompetens som är nödvändig i verksamheten, har samtidigt ofta begränsad tillgång i samhället.

Logistiken

Logistiken utvecklas i flera spår. När det gäller förbandsutvecklingen planeras tre operativa logistikbataljoner med ingående komponenter för teknisk tjänst. Vissa delar är befintliga efter omorganisationen till underhållsbataljoner i brigadsystemet, medan andra delar behöver nyproduceras.

Ett annat spår är att återta logisk verksamhet och kompetens på lokal nivå i garnisonerna. Det nya begreppet är Militärbas med ingående Logistikenheter i varje garnison. Utgångspunkten har varit FMLOG tidigare organisation och personal. I och med decentraliseringen av ledning och verksamhet genomförs nu ett omfattande utvecklingsarbete i olika ledningsnivåer för att leda och genomföra logistiken. Kompetensbehovet de närmaste åren är omfattande, bl a mot bakgrund av ett högt åldersläge sedan tidigare.

Ökade krav på beredskap innebär också ett behov av att återupprätta vårt mobiliseringssystem, med krav på krigsplacering av materiel, förrådshållning och planläggning. Uttagningssy-

Tanknings- och laddningsomgång TOLO med delar ur ett mekskyttekompani.

stem av fordon med stöd av förfogandelagen har återupptagits.

Försörjningstrygghet är ett begrepp som också har fått en ny aktualitet. Konsekvenser av brister i den har varit uppenbara i starten av den pågående pandemin, men hade i olika analyser tydligt uppmärksammats redan innan. Behovet av utökad samverkan, planering och förberedelser inom totalförsvaret och med näringslivet, är uppenbart.

Ökad grad av lagerhållning av strategiskt viktiga förnödenheter har påbörjats, men också av grundläggande behov i reglementerad utrustning på förbandsnivå, t ex hållbara livsmedel.

Avslutningsvis

Det är naturligtvis tragiskt att omvärldsutvecklingen är negativ och leder till ökad spänning istäl-

let för avspänning. För Sverige är det nödvändigt att följa den utvecklingen och att vi anpassar oss på det sätt som är möjligt.

Försvarsmakten har en mycket viktig roll i den utvecklingen och det leder till en utmanande resa framåt.

Min uppfattning är att personalförsörjningen är en av de största utmaningarna. Att tillväxa med officerare tar lång tid. Många kompetensområden, inte minst inom logistiken, har avvecklat många under 2000-talet och åldersläget är högt, vilket innebär stora pensionsavgångar kommande år. Rekrytering och kompetensutveckling av civila blir viktig de närmaste åren.

En annan utmaning är att bygga upp en robust försörjningen i samhället, där Försvarsmakten är en aktör som har behov av samhällets stöd. Samverkan inom

Totalförsvaret blir allt viktigare och med tyngdpunkt i det jag ovan beskrivit som ”gråzon”. Dagens försörjningslösningar med ”just in time” kan inte tillämpas för försörjning som är avgörande för verksamheten. Lagerhållning och avtal med leverantörer för förnödenheter och tjänster, även i kris och krig blir nödvändiga åtgärder. Ett exempel på det inom den tekniska tjänsten kan vara att återuppta Motor- och reparationstjänsten i Totalförsvaret.

Med den omvärlds- och samhällsutveckling vi fortsatt står inför kan man inte tänka tillbaka på ”hur det var förr”. Andra förutsättningar kräver nya åtgärder och anpassning till nuläget och framtiden. Informationsteknologis snabba utveckling är ett exempel på detta, men även vapenutvecklingen.

Det finns, trots detta, verksamheter som är bestående. Förmågan att ha kontroll på Behov-Tillgång-Differens (BTD) är en grundläggande förmåga som alltid måste fungera. Detta liksom att materien faktiskt fungerar med rätt funktion, materiell tillgänglighet. En del kan lösas med informationsteknologi men i slutändan krävs det kompetenta logistikere och tekniker med rätt insikter och handlag.

Av Torgny Henryson.

Bilder hämtade från Försvarsmaktens bildarkiv

Förberedelser inför transport av stridsvagnsförband.

Årsmöte 2022

Årsmöte genomförs den 16 mars i Odd Fellows stamhus invid Kungsträdgården. Adressen är Västra Trädgårdsgatan 11. Närmaste tunnelbanestation är Kungsträdgården, uppgång Regeringsgatan.

Program

- 1800 (senast) Samling. Välkomstdrink
- 1830–1930 Årsmöte (Eventuellt anförantsprogram genomförs samtidigt)
- 1930–2015 Föredrag av forskningsledaren vid FOI, Gudrun Persson. Gudrun är dessutom docent vid Stockholms Universitet samt ledamot i Kungl. Krigsvetenskapsakademien. Gudrun kommer hålla ett anförande om ”Rysslands säkerhetspolitiska ambitioner”
- 2030 Trerättersmiddag med kaffe.
- Taffeln brytes kl 2200

Pris för middagen är 200 kr (starkt subventionerat). Betalas vid ankomst (kontant eller Swish).

Anmälan om deltagande till klubbmästaren olleschylander@hotmail.com senast 7 mars.

Vi förutsätter att den som vill delta i årsmötet är dubbelvaccinerad mot Covid 19. Om du har snuva, hosta eller feber ber vi dig för allas säkerhets skull stanna hemma.

Välkommen

Styrelsen 2021

Ordförande
Gustaf Fahl
FMV

Skattmästare
Leif Engström
Gröndalsvägen 214
117 69 Stockholm
070-263 6816
leif_engstrom
@telia.com

Klubbmästare
Olle Schylander
Kragstälundsvägen
110
186 54 Vallentuna
070-302 7720
olleschylander
@hotmail.com

gustaf.fahl@fmv.se

Vice ordförande
Torgny Henryson
HKV

Ledamot
Markus Gannerud
HKV

Ledamot
Tomas Glanshed
HKV

torgny.henryson@mil.se

Sekreterare
Thomas Svensson
FHS

thomas.svensson@fhs.se

Adress:

SVERIGE
PORTO BETALT
PORT PAYÉ

Vid obeställbarhet returneras till: Leif Engström, Gröndalsvägen 214, 117 69 STOCKHOLM

På gång i närtid

Decemberlunch

Välkommen till lunch med föredrag den 9 december kl 1200 på restaurang Vingen.

Samling i Tre Vapens reception (Försvarets Materielverk Banérgatan 62 Stockholm) senast kl 1145 för inpassering. Medför giltig legitimation.

Anmälan om deltagande till klubbmästaren Olle Schylander olleschylander@hotmail.com senast måndag 6 december.

Föredrag av chefen för Militärregion Mitt, överste Thomas Karlsson på temat Militärregionernas uppgifter och utveckling på sikt i en tillväxande Försvarsmakt och ett utvecklat totalförsvar.

Pris 95 kr

Vi förutsätter att den som vill delta i decemberlunchen är dubbelvaccinerad mot Covid 19. Om du har snuva, hosta eller feber ber vi dig för allas säkerhets skull stanna hemma.

Välkommen

Skattmästarens rader

Aktiviteterna inom Försvarslogistikklubben har av kända skäl begränsats till ett minimum under halvtannat år av coronapandemi. Mot den bakgrunden kommer styrelsen att föreslå årsmötet en medlemsavgift i Försvarslogistikklubben på 0 kr för verksamhetsåret 2022 som en retroaktiv kompensation till medlemmarna.

Klubbens finansiella ställning är fortfarande god, det är dock lika välkommet som tidigare med frivilliga bidrag till tidningsfonden. Ett varmt tack på

förhand för ditt bidrag.

Inbetalning av eventuellt bidrag till tidningsfonden sker till **bankgirokonto 5414-7723**. Du kan också använda **Swish 123 531 0099**.

Du som ännu inte meddelat din mailadress uppmanas att gå in på Försvarslogistikklubbens hemsida www.ftk.nu och under fliken Kontakta FTK skriva Namn, E-postadress, Telefon samt meddela "Maillista"

Försvarslogistiknytt

En medlemstidning för Försvarslogistikklubben

Hemsida: www.ftk.nu E-post: info@ftk.nu BG 5414-7723 eller Swish 123 531 0099

Ansvarig utgivare: Gustaf Fahl, Redaktör: Leif Engström

Tryck: Idéprint Sverige AB